

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การท่องเที่ยวถือเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม องค์การการท่องเที่ยวโลกได้พยากรณ์ว่าในปี พ.ศ. 2563 น่าจะมีนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศเป็นจำนวนถึง 1,600 ล้านคน จากการประมาณการอัตราการเติบโตของการท่องเที่ยวในประเทศกำลังพัฒนา คาดว่ามีอัตราเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 4 ต่อปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศอุตสาหกรรมมีอัตราเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 2.5 ต่อปีจากนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาลไทยที่มุ่งส่งเสริมให้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้ก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับประชาชน และนำเงินตราเข้าสู่ประเทศได้อย่างมหาศาลผลของการส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติและคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยใช้กระบวนการเพิ่มตลาดใหม่และตลาดเฉพาะกลุ่มเพื่อเร่งดึงดูดให้นักท่องเที่ยวต่างประเทศที่มีคุณภาพเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศ กระตุ้นให้นักท่องเที่ยวชาวไทยท่องเที่ยวภายในประเทศเพิ่มมากขึ้นและสนับสนุนการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2555)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555 -2559) ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการการท่องเที่ยวโดยได้มีการกำหนดแนวทางการท่องเที่ยวให้เอื้อต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศ โดยพัฒนามาตรฐานความปลอดภัยและมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว พัฒนาเครือข่ายความเชื่อมโยงระบบคมนาคมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อส่งเสริมการตลาดที่สอดคล้องกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวพัฒนาคุณภาพบุคลากรในภาครัฐและเอกชนทั้งส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นการปรับปรุงระเบียบและการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดพัฒนากลไกเพื่อบริหารจัดการความเสี่ยงจากปัจจัยภายนอกและภายในที่ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีบทบาทสำคัญในด้านของการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวจากการกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 ซึ่งได้กำหนดใช้สิทธิชุมชนในการอนุรักษ์ฟื้นฟูจารีตประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่นศิลปวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติและมีส่วนร่วมในการจัดการการบำรุงรักษาการใช้ประโยชน์จากธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นการกระจายอำนาจและเปิดโอกาสให้ชุมชนและท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558)

ซึ่งจะเห็นได้ว่าภาครัฐบาลค่อนข้างที่จะให้ความสำคัญกับธุรกิจท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก เพราะว่าการท่องเที่ยวถือเป็นอุตสาหกรรมบริการที่สำคัญของประเทศ มีบทบาทต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ รวมทั้งเป็นการเผยแพร่วัฒนธรรมให้เป็นที่รู้จักของชาวโลก และในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจทั้งในอดีตและปัจจุบัน เสมือนว่าการท่องเที่ยวเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งที่ทำให้เศรษฐกิจหลุดพ้นจากวิกฤตเศรษฐกิจเกิดการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้เพราะการท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้กว่าปีละ 1.2 ล้านล้านบาท ให้กับประเทศไทยและตัวเลขดังกล่าวได้เพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งในปี 2558 นี้ ประเทศไทยกำลังจะก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เราจึงไม่อาจปฏิเสธได้ว่าคนไทยและภาคธุรกิจทุกแขนง ต้องตื่นตัว และเรียนรู้ภาษา วัฒนธรรม ตลอดจนวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของเพื่อนบ้านในกลุ่มอาเซียนด้วยกันให้มากขึ้น เพื่อเป็นการเปิดโลกกว้าง และเป็นจุดเริ่มต้นการเตรียมความพร้อมก้าวสู่ประชาคมอาเซียนในอนาคตการเปิดเสรีบริการด้านการท่องเที่ยว ซึ่งรวมถึงธุรกิจท่องเที่ยวและบริการที่เกี่ยวข้อง ภายใต้กรอบอาเซียนแต่ขณะเดียวกันก็ทำให้มีความเป็นไปได้สูงว่าแนวโน้มการแข่งขันในอนาคตจะยิ่งทวีความเข้มข้นเพิ่มมากขึ้นอย่างแน่นอน การเปิดโอกาสให้ชาวต่างชาติเข้ามาลงทุนในเมืองไทยด้วยการถือครองสัดส่วนการถือหุ้นที่เพิ่มมากขึ้นจากคู่แข่งทั้งรายเดิมและรายใหม่ที่ต้องการเข้าสู่ตลาดเพื่อช่วงชิงส่วนแบ่งในตลาดการให้บริการด้านการท่องเที่ยวที่คาดว่าจะมีขนาดใหญ่ขึ้นตามแนวโน้มมูลค่าเศรษฐกิจของภูมิภาคอาเซียน (ลีชัย ปัญญาวงศ์งาม, 2554)

เขาค้อ เป็นชื่อเรียกรวมๆ ของภูเขาค้อน้อยใหญ่ที่ทอดตัวเรียงรายสลับกันในภาคเหนือตอนล่าง เทือกเขาเขาค้อ เป็นอำเภอที่ตั้งอยู่บนภูเขาทางทิศตะวันตกของจังหวัดเพชรบูรณ์ มีประชากร ประมาณ 32,932 คน มีความสูงถึง 1,174 เมตร จึงทำให้มีอากาศเย็นสบายตลอดทั้งปี แม้แต่ในฤดูร้อน อุณหภูมิเฉลี่ย ตลอดทั้งปี 18-25 องศาเซลเซียสเท่านั้น ที่เขาค้อ ยังมีกิจกรรมมากมายให้นักท่องเที่ยวได้มาสัมผัส เช่น กางเตนท์พักแรม เดินป่าศึกษาธรรมชาติและยังสามารถสนุก ตื่นเต้นกับกิจกรรมผจญภัยกลางแจ้ง หลายรูปแบบ ทำให้ในแต่ละปี มีจำนวนนักท่องเที่ยวหลั่งไหลมาท่องเที่ยวเขาค้อเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ

หน่วยงานต่างๆ ในเขตอำเภอเขาค้อ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนจึงจะต้องเข้ามาบทบาทในการช่วยพัฒนาด้านการท่องเที่ยวของอำเภอเขาค้อ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเขาค้อ ที่ต้องเป็นหน่วยงานหลักในการช่วยพัฒนาด้านการท่องเที่ยว ทั้งนี้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอเขาค้อ ได้มีการวางแผน หาแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวอำเภอเขาค้อ ซึ่งได้มีการตั้งหน่วยงานอื่น เช่น วัด สถานพยาบาล โรงเรียน และเจ้าของกิจการรีสอร์ทในเขต อำเภอเขาค้อเข้ามาร่วมขับเคลื่อนและพัฒนาด้านการท่องเที่ยว โดยเน้นให้คนในชุมชนและท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดบทบาทของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเขาค้อ ในด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

จากที่มาและความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยมีความสนใจจะศึกษาบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอเขาค้อต่อการเตรียมความพร้อมด้านการท่องเที่ยวเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อนำข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัยและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอเขาค้อและผู้ที่สนใจในการนำผลการศึกษาไปประยุกต์ใช้ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ปรับตัวเข้ากับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและพร้อมรับนักท่องเที่ยวจากประเทศในกลุ่มอาเซียนจะหลั่งไหลเข้ามาเที่ยวในประเทศไทยอย่างล้นหลาม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทการเตรียมความพร้อมด้านการท่องเที่ยวอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเขาค้อจังหวัดเพชรบูรณ์
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อบทบาทการเตรียมความพร้อมด้านการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเขาค้อจังหวัดเพชรบูรณ์
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

สมมุติฐานของการวิจัย

1. การเตรียมความพร้อมด้านการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ อยู่ในระดับปานกลาง
2. บุคลากรที่ปฏิบัติงานในเขตอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาปฏิบัติงาน ตำแหน่งปฏิบัติงาน รายได้(ต่อเดือน) มีบทบาทการเตรียมความพร้อมด้านการท่องเที่ยว ที่แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

ในการศึกษาบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขต อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ต่อการเตรียมความพร้อมด้านการท่องเที่ยว เพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ดังต่อไปนี้

1.ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1 ในการศึกษาบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ต่อการเตรียมความพร้อมด้านการท่องเที่ยว เพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน มีประเด็นในการศึกษา 3 ด้าน ดังนี้

1.1.1 ด้านบทบาทที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมด้านการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขต อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

1.1.2 ด้านปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทการเตรียมความพร้อมด้านการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

1.1.3 ด้านแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ต่อการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

2. ขอบเขตด้านพื้นที่ เป็นการศึกษาในเขตพื้นที่ อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

3. ขอบเขตด้านประชากรกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา ได้แก่ บุคลากร พนักงานทั้งชายและหญิงที่ปฏิบัติงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขต อำเภอเขาค้อทั้งหมด จังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบด้วย

1. เทศบาลตำบลแคมป์สน 75 คน
2. องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งสมอ 71 คน
3. องค์การบริหารส่วนตำบลเขาค้อ 80 คน
4. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแม่นา 72 คน
5. องค์การบริหารส่วนตำบลเข็กน้อย 62 คน

4. ตัวแปรที่ศึกษา ผู้วิจัยได้แยกประเด็นคือ

ตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาปฏิบัติงาน ตำแหน่งปฏิบัติงาน และรายได้(ต่อเดือน)

ตัวแปรตาม ได้แก่ 1.) ด้านการบริหารจัดการ 2.) ด้านเศรษฐกิจ 3.) ด้านการศึกษา 4.) ด้านสังคม 5.) ด้านวัฒนธรรม

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

บทบาทหมายถึง อำนาจ หน้าที่ และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการงานโดยตรงและงานพิเศษที่ควรจะต้องกระทำ หรือพฤติกรรม ที่คาดหวังสำหรับผู้อยู่ในสถานภาพต่างๆ ว่าต้องปฏิบัติอย่างไร เป็นบทบาทที่คาดหวังโดยกลุ่มคนหรือสังคม

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหมายถึง องค์กรที่มีระบบการจัดการด้วยตัวเอง ถือเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับท้องถิ่นมากที่สุด ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพมหานคร และพัทยา

การท่องเที่ยวหมายถึง การใช้เวลาว่างของมนุษย์เพื่อแสวงหาความสุขและความเพลิดเพลิน จากแหล่งท่องเที่ยวที่ไปเยือนเป็นการช่วยผ่อนคลายความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าและความเครียด ทำให้สุขภาพทางกายและจิตใจสดชื่นดีขึ้น พร้อมทั้งจะกลับไปเผชิญกับภารกิจต่างๆ และการดำรงชีวิตที่จำเจได้อย่างมีประสิทธิภาพ การท่องเที่ยวเปิดโอกาสให้มีการศึกษาเรียนรู้ประสบการณ์ความแปลกใหม่ตลอดเวลาการเดินทาง ช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์ชีวิตในด้านต่างๆ

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หมายถึง การรวมตัวของกลุ่มประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 10 ประเทศ ได้แก่ มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ บรูไน อินโดนีเซีย กัมพูชา พม่า ลาว สิงคโปร์ เวียดนาม และไทย เพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจร่วมกัน

เตรียมความพร้อม หมายถึง การเตรียมสภาพของบุคคลที่มีวุฒิภาวะ แรงจูงใจ และประสบการณ์เดิมสูงพอที่จะเผชิญกับสิ่งใหม่ๆ

รายได้(ต่อเดือน) หมายถึง เงินค่าตอบแทนการทำงานที่กำหนดให้เป็นรายเดือน

เศรษฐกิจ หมายถึง งานอันเกี่ยวกับการผลิต การจำหน่ายแจก และการบริโภคใช้สอยสิ่งต่างๆ ของชุมชน รวมถึงด้านการให้บริการและการท่องเที่ยวที่มีปัจจัยกระตุ้นต่อการเติบโตของเศรษฐกิจ

สังคม หมายถึง คนจำนวนหนึ่งที่มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันตามระเบียบกฎเกณฑ์ โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญร่วมกัน

การศึกษา หมายถึง การสร้างคนให้มีความรู้ ความสามารถมีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นมีลักษณะนิสัยจิตใจที่ดีงาม มีความพร้อมที่จะต่อสู้เพื่อตนเองและสังคม มีความพร้อมที่จะประกอบกรงานอาชีพได้

วัฒนธรรม หมายถึง ทุกอย่างที่มีมนุษย์สร้างขึ้นมา นับตั้งแต่ภาษาขนบธรรมเนียมประเพณี ศาสนา กฎหมาย ศิลปะ จริยธรรม ตลอดจนวิทยาการและเทคโนโลยีต่างๆ

การบริหารจัดการ หมายถึง การนำทฤษฎีสู่การปฏิบัติอย่างเป็นระบบ โดยมีการวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ การจัดการ การดำเนินงานตามแผนและมีระบบควบคุมดูแล เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรนั้นๆ ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงยึดบริบทขององค์กรทั้งด้านทรัพยากร และบุคลากรในองค์กรที่มีอยู่

บุคลากร หมายถึง พนักงานผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลรับผิดชอบเกี่ยวกับงานในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ ซึ่งมีหน้าที่หนึ่งรวมอยู่ด้วยคือ ต้องติดต่อปฏิสัมพันธ์กับคนอื่นๆ ทั้งภายในหรือภายนอกองค์กรด้วย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงระดับของบทบาทการเตรียมความพร้อมด้านการท่องเที่ยว ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์
2. ทราบถึงปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อบทบาทการเตรียมความพร้อมด้านการท่องเที่ยว ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์
3. ทราบถึงแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน